

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

ПІВНІЧНОУКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ГЕРОЇВ КРУТ

Кафедра: Загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

Затверджую:

Заступник директора з
науково-педагогічної роботи

Положенцева К. Л.

(П.І.Б.)

« 29 » 09 2023 р.

Схвалено на засіданні кафедри

Загальнонаукових, соціальних та поведінкових
дисциплін

(назва кафедри)

Протокол № 1 від 28.08 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Ямпольць П.В.

(П. І. Б.)

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

3 ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасна українська мова»

Статус дисципліни: **обов'язкова дисципліна загальної підготовки**
Галузь знань: **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність: **073 Менеджмент**
Освітня програма: **«Менеджмент»**
Спеціалізація: -

Форма навчання: **денна; Курс: 1 (бакалавр); Семестр: 1**

Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин 4/120 за навчальним планом від 31.03.2023 р.
лекції (Л) **26**

семінарські заняття (СЗ)

практичні заняття (ПЗ) **26**

індивідуально-консультативна робота (ІКР)

самостійна робота студентів (СРС) **68**

Чернігів - 2023

Розробник (-и) робочої навчальної програми навчальної дисципліни:

Болдирева В.М., старший викладач кафедри Правознавство

Викладач:

Болдирева В.М., старший викладач кафедри Правознавство

Робочу навчальну програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління протокол №1 від 04.09.2023 р.

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Тітова Н.А.

Робочу навчальну програму погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми «Менеджмент»

29 09_ 2023_ р.

Гарант (керівник) освітньої програми

(підпис)

Положенцева

К.Л.

Рекомендовано науково-методичною радою Північноукраїнського інституту імені Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (протокол № 1 від 5 вересня 2023 р.)

Голова науково-методичної ради

(підпис)

Положенцева К.Л.

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4 Загальна кількість годин: 120	Лекції	
	26	6
	Практичні заняття:	
	26	4
	Самостійна робота:	
	68	110
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є стилістично-практичні аспекти сучасної української літературної мови; культура усного та писемного мовлення; основи професійного мовлення; принципи орфографії та пунктуації; стилістичне редагування тексту професійного спрямування.

Метою вивчення дисципліни є: формування у майбутніх фахівців умінь і навичок досконалого володіння українською діловою мовою; підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, формування комунікативної грамотності студентів; набуття комунікативного досвіду для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця.

Основні завдання:

- формування компетенції майбутніх фахівців, що містить знання і практичне оволодіння нормами сучасної української літературної мови;
- чітке і правильне розуміння ролі державної мови;
- дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- сформувати навички редагування, коригування і перекладу наукових та ділових текстів;
- виховувати повагу до української літературної мови та її традицій;
- вивчення системи української мови в усіх її підсистемах;

- вивчення законів функціонування мовних одиниць;
- вироблення стійких практичних навичок лінгвістичного аналізу мовних одиниць різних рівнів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути такі відповідні компетентностям дескриптори НРК (за 6-м рівнем, бакалаврським):

1. Знання:

ЗН1 Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень .

ЗН2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності.

2. Уміння:

УМ1 Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

3. Комунікація:

К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;

К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.

4. Автономія та відповідальність:

АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

3. Програмні компетентності та результати, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Програмні результати навчання:

ПРН1 З'ясувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН2 Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН13 Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем Курс 1 Семестр 1 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин у семестрі 4/120	Розподіл годин між видами робіт				Примітка
		Лекції	Практичні та семінарські	Самостійна робота	Форма контролю	
Змістовий модуль I Фонетичні, лексичні, орфографічні та орфоепічні норми сучасної української мови						
1.	Тема 1. Мета, завдання, характеристики сучасної української мови	2	2	6	У,Т	
2.	Тема 2. Фонетика і фонологія	2	4	6	У, Т	
3.	Тема 3. Орфоепія, графіка, орфографія	2	4	6	СР, Т	МК
Змістовий модуль II Граматичні, морфологічні норми та словотвір						
4.	Тема 4. Морфеміка та словотвір. Іменник, прикметник	2	2	10	У,Т	
5.	Тема 5. Числівник, займенник; дієслова	4	2	10	СР	
6.	Тема 6. Словосполучення. Головні члени речення	2	4	10	У,Т	МК
Змістовий модуль III Граматичні, синтаксичні норми. Словосполучення та речення						
7.	Тема 7. Другорядні члени речення	4	2	10	У,Т	
8.	Тема 8. Просте речення	4	2	6	У,Т	
9.	Тема. 9 Складне та складене речення	4	4	4	СР, Т	МК
Всього – 120 год		26	26	68		

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем Курс 1 Семестр 1 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин у семестрі 4/120	Розподіл годин між видами робіт				Примітка
		Лекції	Практичні та семінарські	Самостійна робота	Форма контролю	
Змістовий модуль I Фонетичні, лексичні, орфографічні та орфоепічні норми сучасної української мови						
1.	Тема 1. Мета, завдання, характеристики сучасної української мови	0,5	0,25	12	У,Т	
2.	Тема 2. Фонетика і фонологія	0,5	0,25	12	У, Т	
3.	Тема 3. Орфоепія, графіка, орфографія	1	0,5	12	СР, Т	МК
Змістовий модуль II Граматичні, морфологічні норми та словотвір						
4.	Тема 4. Морфеміка та словотвір. Іменник, прикметник	0,5	0,5	12	У,Т	
5.	Тема 5. Числівник, займенник; дієслова	1	0,5	14	СР	
6.	Тема 6. Словосполучення. Головні члени речення	0,5	1	12	У,Т	МК
Змістовий модуль III Граматичні, синтаксичні норми. Словосполучення та речення						
7.	Тема 7. Другорядні члени речення	0,5	0,25	12	У,Т	
8.	Тема 8. Просте речення	0,5	0,25	12	У,Т	
9.	Тема. 9 Складне та складене речення	1	0,5	12	СР, Т	МК
Всього – 120 год		6	4	110		

Форми контролю:

усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка завдань для самостійної роботи – СР
тестування – Т
підсумковий контроль – ПК
модульний контроль – МК

5. Плани лекцій

Змістовий модуль I Фонетичні, лексичні, орфографічні та орфоепічні норми сучасної української мови

Тема 1. Мета, завдання, характеристики сучасної української мови

Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Принципи українського правопису. Мовні норми.

Тема 2. Фонетика і фонологія

Зв'язок фонетики з іншими розділами мови. Субординація фонетичних одиниць (фраза, синтагма, такт (фонетичне слово), енклітики і проклітики). Аспекти вивчення мовних звуків. Анатоомо-фізіологічні передумови творення мовних звуків. Артикуляція. Будова мовленнєвого апарату. Акустичні властивості мовних звуків. Психологія сприйняття мовних звуків. Емоціографія. Звуковий символізм. Звукопис. Фоностилістика. Загальна характеристика мовних звуків. Лінгвістичний аспект вивчення мовних звуків. Поняття фонем. Звук і фонема. Функції фонем. Принципи виділення фонем. Дистрибуція. Інваріант. Алофон. Різновиди алофонів фонем сучасної української літературної мови (основний, комбінаторний, позиційний, факультативний). Транскрипція та її види (фонетична і фонематична).

Тема 3. Орфоепія, графіка, орфографія

Зв'язок орфоепії з іншими розділами мовознавства. Орфоепічні норми та їх суспільне значення. Становлення орфоепічних норм української мови. Типи орфоепічних помилок (фонетичні і фонологічні). Основні причини орфоепічних помилок.

Вимова ненаголошених голосних. Літературна вимова дзвінких і глухих приголосних. Літературна вимова твердих і м'яких приголосних. Літературна вимова звукосполучень та буквосполучень. Вимова слів іншомовного походження. Орфоепічний словник, його характеристика

Система буквених і небуквених позначок в українській мові. Алфавіт. Співвідношення між буквами українського алфавіту і фонемами української літературної мови. Принципи української графіки. Становлення українського письма. Виникнення різних видів письма. Типи стародавнього українського письма. Формування української графіки.

Змістовий модуль II Граматичні, морфологічні норми та словотвір

Тема 4. Морфеміка та словотвір. Іменник, прикметник

Морфеміка сучасної української літературної мови та особливості її вивчення. Стилістичні функції морфем. Морфеміка як розділ мовознавства, її зв'язок з іншими розділами лінгвістики. Морфема як знакова одиниця мови. Співвідношення понять морфема і морф. Аломорфи й варіанти морфем. Класифікація морфем у сучасній українській літературній мові. Особливості вивчення будови слова. Стилістичні функції морфем.

Проблема поділу слів на частини мови в сучасній лінгвістиці. Основні класифікації частини мови. Повнозначні (самостійні) і неповнозначні (несамостійні, службові) частини мови. Вигуки. Проблема визначення статусу слів категорії стану (предикативних прислівників) та модальних слів (модальних прислівників)

Іменник як частина мови. Лексико-граматичні розряди, морфологічна категорія та стилістичні функції іменників. Продуктивні механізми формування мовно-естетичної компетентності учнів під час вивчення іменника.

Поняття про прикметник як частину мови. Специфіка морфологічних та словотвірних категорій прикметника, його стилістичне значення.

Тема 5. Числівник, займенник; дієслово

Числівник, його граматична спеціалізація та особливості відмінювання. Типи відмінкових парадигм кількісних числівників. Відмінювання порядкових числівників.

Лексико-граматичні особливості займенника, його парадигматичні, словотвірні та стилістичні ознаки.

Дієслово. Категорія виду, часу, способу дієслова в контексті морфології та методики викладання мови

Тема 6. Словосполучення. Головні члени речення

Словосполучення, його будову, зв'язок між словами у словосполученні, відмінність між словосполученням та сполученням слів. Речення, його будова, види речень за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за кількістю граматичних основ, про головні та другорядні члени речення; вміння визначати члени речення.

Змістовий модуль III Граматичні, синтаксичні норми. Словосполучення та речення

Тема 7. Другорядні члени речення

Другорядні члени речення, способи їх вираження.

Тема 8. Просте речення

Види простих речень; розділові знаки між групою підмета і групою присудка; синтаксичний розбір простого речення; однорідні члени речення; відокремлені уточнюючі члени речення, розділові знаки між однорідними членами речення; узагальнюючі слова і розділові знаки при них.

Тема 9. Складне та складене речення

Загальна характеристика складних речень; складносурядні і складнопідрядні речення; кома та інші розділові знаки в складних реченнях; пряма мова і розділові знаки при ній.

6. Плани практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: ФОНЕТИКА ЯК НАУКА ТА ЇЇ ПРЕДМЕТ

Контрольні питання:

1. Основні завдання фонетики.
2. Зв'язок фонетики з іншими розділами мови.
3. Субординація фонетичних одиниць (фонетичне членування мовленнєвого потоку).
4. Аспекти вивчення мовних звуків.
5. Анатомо-фізіологічні передумови творення мовних звуків. Будова мовленнєвого апарату.
6. Акустичні властивості мовних звуків.
7. Перцептивний аспект вивчення звукової будови мови.

Практичне заняття № 2

Тема: ФОНОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА ЇЇ ПРЕДМЕТ

Контрольні питання:

1. Лінгвістичний (соціальний, функціональний) аспект вивчення звукової будови мови. Фонологія.
2. Принципи виділення фонем.
3. Поняття фонем в різних фонологічних концепціях.
4. Функції фонем.
5. Ознаки фонем (класифікаційні, диференційні, інтегральні, нульові). Дистрибуція.
6. Визначення фонем й алофона. Звук (алофон) – фонема.
7. Типи алофонів:
 - а) основний (головний) алофон;
 - б) комбінаторний алофон;
 - в) позиційний алофон;
 - г) факультативний алофон;
8. Фонетична і фонематична транскрипція.

Практичне заняття № 3

Тема: СИСТЕМА ФОНЕМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ В ЇХ ЗВУКОВИХ ВИЯВАХ

Контрольні питання:

1. Голосні й приголосні фонем сучасної української літературної мови, принципи їх виділення.
2. Розвиток наукових поглядів на кількісний і якісний склад голосних фонем сучасної української літературної мови.
3. Еволюція системи вокалізму української літературної мови.
4. Артикуляційно-акустичні умови творення голосних звуків.
5. Класифікація голосних звуків:
 - за місцем творення;
 - за способом творення;
 - лабіалізовані й нелабіалізовані голосні;

- широкі й вузькі голосні;
- нагол

Практичне заняття № 4

Контрольні питання:

1. Поняття про звукові зміни та їх типи.
2. Позичні зміни в системі голосних сучасної української мови.
3. Позичні зміни в системі приголосних сучасної української мови.
4. Акомодация голосних сучасної української мови.
5. Акомодация приголосних сучасної української мови.
6. Асиміляція в системі голосних сучасної української мови.
7. Асиміляція в системі приголосних сучасної української мови.
8. Типи асиміляції:
 - а) прогресивна чи регресивна;
 - б) повна або часткова;
 - в) контактна або дистантна;
 - г) за якою ознакою (за дзвінкістю і глухістю; за м'якістю; за місцем чи способом творення);
 - г) відбита або не відбита на письмі.

Практичне заняття № 5

Контрольні питання:

1. Акцентологія як наука та її предмет.
2. Поняття словесного наголосу. Його характер.
3. Акцентуаційна норма. Нормалізація українського літературного наголошення.
4. Особливості наголошення слів деяких частин мови:
 - а) слова, наголошення яких пов'язане з їх семантикою;
 - б) слова з подвійним наголошенням.
5. Словники наголосів.

Практичне заняття № 6

Контрольні питання:

1. Правила вимови приголосних.
2. Вимова звукосполучень та буквосполучень.
3. Вимова слів іншомовного походження.
4. Фонематичний аналіз.
5. Фонетичний аналіз.

Практичне заняття № 7

Тема: Граматика української мови

Контрольні питання:

1. Граматика як учення про граматичну будову мови, її розділи.

2. Основні граматичні поняття.
3. Граматичне значення, його відношення до значення лексичного. Способи і засоби вираження граматичних значень слів у сучасній українській літературній мові.
4. Граматична форма слова. Типи граматичних форм. Синтетичні форми слів та елементи аналітизму в граматиці сучасної української літературної мови.
5. Граматична категорія. Система граматичних категорій у сучасній українській літературній мові. Поняття грамеми.
6. Орфоепічний аналіз.

Практичне заняття №8

Тема: Іменник як частина мови. Лексико-граматичні розряди іменників

Контрольні питання:

1. Іменник як частина мови, критерії його вирізнення.
2. Семантичні, морфологічні, словотвірні та синтаксичні особливості іменника. Первинні й вторинні іменники.
3. Проблема виділення займенникових іменників.
4. Лексико-граматичні розряди іменника. Категорія істот і неістот
5. Категорія власних і загальних назв.
6. Іменники конкретні й абстрактні.
7. Збірні іменники.
8. Іменники з речовинним значенням.
9. Одиначні (сингулятивні) іменники.
10. Перехід іменників з одного лексико-граматичного розряду в інший.

Практичне заняття №9

Тема: Прикметник як частина мови

Контрольні питання:

1. Поняття про прикметник як частину мови.
2. Лексико-граматичні розряди прикметників. Якісні прикметники, їх граматичні особливості.
3. Категорія співвідносної, безвідносної міри якості та суб'єктивної оцінки якості прикметників.
4. Відносні прикметники, їх характеристика.
5. Присвійні прикметники, їх характеристика.
6. Проміжні групи прикметників: відносно-якісні та присвійно-відносні.
7. Поділ прикметників на групи. Особливості відмінювання прикметників.
8. Повний морфологічний аналіз прикметника.

Практичне заняття №10

Тема: Числівник як частина мови

Контрольні питання:

1. Числівник у системі частин мови.
2. Морфологічні категорії синтаксичні функції числівників.
3. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками:
4. Структурні розряди числівників.
5. Відмінкові парадигми кількісних числівників (власне-кількісних, збірних, дробових, неозначено-кількісних).
6. Особливості словозміни порядкових числівників.
7. Характер сполучуваності числівників з іменниками.
8. Повний морфологічний аналіз числівника.

Практичне заняття №11

Тема: Займенник як частина мови

Контрольні питання:

1. Займенник як частина мови. Лінгвістичний статус займенника.
2. Загальнограматичне значення займенників. Співвідношення займенників з іншими частинами мови.
3. Розряди займенників за значенням.
4. Відмінювання займенників.
5. Граматичний розбір займенника.

Схема морфологічного аналізу числівника

1. Аналізована словоформа.
2. Початкова форма (називний відмінок для кількісних (для порядкових називний відмінок однини чоловічого роду).
3. Розряд за значенням.
4. Структурно-морфологічний розряд.
5. Рід, число (для порядкових), відмінок та засоби його вираження.
6. Зв'язок з іменником (узгодження чи керування).
7. Синтаксична функція.

Практичне заняття №12

Тема: Дієслово як частина мови

Контрольні питання:

1. Загальна характеристика дієслівних форм.
2. Неозначена форма дієслова. Минулий час. Умовний спосіб.
3. Визначення дієвідміни дієслова за його неозначеною формою.
4. Складний і складений майбутні часи.
5. Наказовий спосіб.

Практичне заняття №13

Тема: Синтаксис і пунктуація

Контрольні питання:

1. Будова речення.
2. Розділові знаки.

3. Просте речення.
4. Однорідні члени речення.
5. Відокремлені члени речення.
6. Слова, синтаксично не пов'язані з членами речення.
7. Складне речення.
8. Пряма мова і цитати.

7. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

До самостійної роботи здобувачів, які вивчають дисципліну «Облік і аудит» входять:

- написання контрольних та/або реферативних робіт за визначеними темами;
- вивчення тем, визначених для самостійного опрацювання;
- підготовка до постійного фронтального опитування;
- підготовка до модульного контролю та тестування.

Вимоги до написання контрольних робіт та рефератів.

Контрольна робота є формою самостійної роботи студента, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Облік і аудит».

Тему контрольної роботи здобувач визначає за першою буквою за списком.

В окремих випадках студент може самостійно запропонувати та розробити тему контрольної роботи, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема контрольної роботи визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

- вибір теми;
- розробка плану;
- ознайомлення з рекомендованою літературою;
- написання та оформлення роботи.

При написанні роботи та її оформленні варто керуватися такими вимогами:

- обґрунтування вибраної теми;
- опрацювання відповідної літератури;
- наявність авторського розділу;
- наявність списку використаних джерел.

Контрольну роботу здобувач виконує у вигляді реферату. Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту контрольної роботи у квадратних дужках, наприклад [17, с. 24], 17 – це

порядковий номер джерела у списку літератури, а 24 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг роботи – до 25 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2,5 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до контрольної роботи є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

В кінці роботи студент ставить підпис та дату закінчення виконання контрольної роботи.

Теми контрольних робіт

1. Орфоепічні й акцентуаційні норми сучасної української літературної мови.
2. Лексичні норми, типові порушення лексичних норм.
3. Морфологічні норми: закінчення іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку однини.
4. Морфологічні норми: закінчення іменників у кличному відмінку.
5. Морфологічні норми: творення ступенів порівняння якісних прикметників.
6. Морфологічні норми: творення дієприкметників.
7. Морфологічні норми: числівник, творення, відмінювання, вживання.
8. Морфологічні норми: творення й уживання дієприкметників та дієприслівників.
9. Морфологічні норми: українські прийменники. Особливості вживання українських прийменників.
10. Синтаксичні норми: словосполучення. Типи зв'язку слів у словосполученні.
11. Синтаксичні норми: керування як один з типів зв'язку слів у словосполученні. Складні випадки керування.
12. Синтаксичні норми: поняття про речення. Координація підмета з присудком.
13. Синтаксичні норми: особливості речень фахового спрямування. Ускладнювачі простого речення.
14. Синтаксичні норми: складне речення. Типи складних речень. Розділові знаки в складному реченні.

8. Індивідуально-консультативна робота і виконання ІНДЗ

Індивідуально-консультативна робота зі студентами проводиться за бажанням студентів та попередньою домовленістю з викладачем.

Індивідуально-консультативна робота проходить у формі індивідуальних консультацій, які спрямовані на:

- краще засвоєння матеріалу з дисципліни;
- поглиблене обговорення проблемних питань (лекцій, семінарів, самостійної роботи тощо);
- консультування по виконанню завдань з самостійних робіт;
- перевірка окремих видів завдань тощо;
- консультування щодо написання магістерських робіт;
- консультування щодо підготовки наукових статей та участі у конференціях тощо.

Результатом індивідуально-консультативної роботи здобувача має стати виконання ІНДЗ.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Облік і аудит» є формою самостійної роботи студента і виконується в наступному вигляді.

Назва	Обсяг	Коротка характеристика змісту
1. Застосування методів організаційно-структурного аналізу в організації обліку	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
2. Організація облікового процесу в умовах функціонування автоматизованої системи обробки інформації	5-10 сторінок	Пошуково-аналітичний огляд фахових джерел.
3. Методика оцінки ефективності організації обліку на підприємстві	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
4. Технологія розроблення і упровадження внутрішньої управлінської звітності	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
5. Упровадження системи автоматизації обліку у залежності від специфіки підприємства	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.

6. Розроблення облікових номенклатур в умовах діяльності конкретного підприємства	5-10 сторінок	Пошуково-аналітичний огляд фахових джерел.
7. Забезпечення ефективної взаємодії системи контролінгу та підрозділів бухгалтерської служби	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
8. Розроблення організаційних регламентів для служб бухгалтерського обліку будівельного підприємства	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
9. Організаційна побудова бухгалтерії при централізованій та децентралізованій формі	5-10 сторінок	Пошуково-аналітичний огляд фахових джерел.
10. Професійна етика бухгалтерів	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
11. Юридична відповідальність фахівців бухгалтерських служб	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
12. Кваліфікаційні вимоги до бухгалтерів та система удосконалення професійних знань і навичок	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
13. Облікова політика підприємства та її розроблення й обґрунтування	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
14. Економіко-правові передумови визначення предметної сутності бухгалтерського обліку	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
15. Загальноприйняті у міжнародній практиці	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд

принципи побудови бухгалтерського обліку в управлінні		літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
16. Взаємозв'язок ризиків як фактів господарської діяльності з об'єктами бухгалтерського обліку	5-10 сторінок	Пошуково-аналітичний огляд фахових джерел.
17. Консолідована звітність	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
18. Історія розвитку, різноманітність трактування предмету бухгалтерського обліку	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
19. Баланс та інвентарні описи: спільне та відмінне.	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
20. І.Ф. Шер – засновник балансової теорії.	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.

Вимоги до виконання:

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Облік і аудит» - це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Робота повинна розкрити сутність поставлених завданням теоретичних питань та практичних завдань. Робота має бути виконана на високому рівні, відповідно вимогам вищої школи, пошуку і опрацюванню літературних джерел.

Індивідуальна робота містить вступ, основну частину і висновки.

У вступі студент обґрунтовує актуальність дослідженої теми та її практичну значимість, визначає об'єкт і ціль дослідження, надає стисло характеристику об'єкта, що досліджується, а також сучасного стану проблеми і способи її вирішення.

В основній частині студент самостійно розкриває питання, використовуючи літературні джерела, список яких необхідно навести у кінці роботи відповідно до правил бібліографічного опису друкованих творів.

Наприкінці роботи треба узагальнити результати у вигляді висновків, які повинні бути чітко сформульовані, відповідати темі, не повторювати тексту вступу і основної частини роботи.

9. Методики активізації процесу навчання

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни «Облік і аудит» застосовуються проблемні лекції, семінари-диспути та письмова практична робота.

Такі методики активізації навчального процесу сприяють розвитку аналітичного мислення у студентів, вміння висловлювати і відстоювати власні думки з запропонованої проблеми.

10. Система підсумкового поточного контролю

Контроль знань з дисципліни «Облік і аудит» складається з трьох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань студентів;
- 2) модульний контроль знань студентів;
- 3) підсумковий контроль знань студентів.

Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS за національною системою оцінювання в Україні

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно / зараховано)
82-89	B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре /зараховано)
75-81	C	Добре - в загальному правильна робота з певною кількістю значних помилок	
67-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно /зараховано)
60-66	E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	
35-59	FX	Незадовільно – серйозне доопрацювання з можливістю повторного складання	2 (незадовільно /не зараховано)
1-34	F	Незадовільно - необхідна серйозна робота з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Перелік навчальних завдань, які студент повинен виконати при проведенні контролю його освітньої діяльності.

Проведення поточного контролю передбачає:

- обов'язкову присутність на лекціях (за винятком студентів які мають звільнення тих чи інших причин)
- систематичне опрацьовувати пройдений матеріал;
- підготовку до майбутньої лекції;
- відповіді під час усного опитування;
- активну участь у обговореннях проблемних питань з теми лекції чи семінару;
- колоквиум за розділами курсу (темами), які студенти вивчають самостійно.

Проведення модульного контролю з дисципліни «Облік і аудит» передбачає підготовку до фронтального стандартизованого опитування у формі тестових завдань запропонованих у двох варіантах.

Модульний контроль проходить в 2 етапи.

1 етап – написання тестових завдань.

2 етап – перевірка та оцінювання.

Запитання до тестів побудовані за принципами:

- лаконічності – переважно короткі формулювання варіантів відповідей;
- завершеності;
- гомогенності варіантів відповіді – правильні і неправильні варіанти відповіді мають граматично і логічно подібну структуру;
- вибіркості: запитання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Питання тесту включають декілька логічних підрозділів, кожен з яких належить до тієї чи іншої групи запитань. Це: основні поняття - запитання на володіння термінологією, будова, функції, види, типи, ознаки, теорії, закономірності та виключення, особливості використання знань про предмет на практиці тощо.

Тестові завдання містять 20 запитань.

На виконання тесту відведено 35 хв.

Завдання складаються з запитання та більше 2-х варіантів відповідей серед яких потрібно вибрати лише один правильний.

Мінімальна кількість вірних відповідей, що дозволяє розраховувати на мінімальну кількість балів – 11 балів – 11 відповідей.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Підсумок тестування		Оцінка за виконане тестове завдання	Бали
Кількість вірних відповідей	Кількість вірних відповідей у %		
19-20	91-100%	Відмінно А	19-20

16-18 14-15	83-90% 76-82%	Добре В Добре С	16-18 14-15
12-13 10-11	68-75% 60-67%	Задовільно D Задовільно E	12-13 10-11
5-9 1-4	25-59% 1-24%	Не задовільно	5-9 1-4

Проведення підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Проведення підсумкового контролю передбачає виконання студентом всіх завдань поставлених навчальною програмою з предмету «Облік і аудит» і отримання необхідної кількості балів для отримання допуску до екзамену.

Загальна підсумкова оцінка (в балах) складається з суми балів за результатами поточного та модульного контролів знань, а також за виконання завдань, що виносяться на екзамен.

Порядок оцінювання знань студентів за результатами вивчення дисципліни

№ з/п	Форма оцінювання знань	Кількість балів	Результат
1	Оцінювання поточної роботи за семестр, в т. ч. : Виконання обов'язкових поточних завдань: систематичність та активність роботи протягом семестру виконання завдань для самостійного опрацювання Проходження модульного контролю знань	від 1 до 60 балів в т. ч.: до 40 балів, з них: до 20 балів до 20 балів до 20 балів	допуск до екзамену
2	Оцінювання екзамену	від 1 до 40 балів	проходження підсумкового контролю знань з дисципліни і здавання екзамену

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 4 питання.

Відповідь на кожне питання білета оцінюється окремо з диференціацією в від 1 до 10 балів.

Відповідь на кожне з питань білета оцінюється в:

9-10 балів — якщо відповідь студента :

– є повною, правильною та обґрунтованою;

- вказує на високі знання усієї програми навчальної дисципліни, з використанням різноманітних методів наукового аналізу тощо;
- свідчить про знання назв і змісту передбачених програмою документів;
- 5-8 балів – якщо відповідь студента має недоліки:
 - є неповною, не містить усіх необхідних відомостей по темі питання;
 - є не зовсім правильною у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів тощо;
 - не є аргументованою: не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій і т. ін. свідчить про наявність прогалин у знаннях студента;

1-4 бали – якщо студент не відповів на поставлене запитання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента або їх безсистемність та поверховість, не вміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни.

Результат екзамену складається з суми балів, одержаних за всі питання.

Загальне підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи протягом модулів та модульних контролів (в діапазоні від 1 до 60 балів) та результатів екзамену (в діапазоні від 1 до 40 балів) за 100-бальною системою.

Загальне підсумкове оцінювання здійснюється і шляхом автоматичного зарахування семестрових білів здобувачеві. Такий вид оцінювання знань здійснюється за бажанням здобувача, за умови отримання ним мінімум 60 балів за результати оцінювання поточної роботи протягом модулів та модульних контролів.

11. Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування та робота на лекційних заняттях	1	12	12
Відвідування та робота на семінарських заняттях	3	3	9
Відвідування та робота на практичних заняттях	2	12	24
Виконання завдань для самостійної роботи	10	3	30

Виконання модульної роботи	20	2	40
Виконання ІНДЗ	20	1	20
Разом:			135
135:100 = 1,35. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,35 = загальна кількість балів			

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1.	Формулювання мети і завдань роботи	2
2.	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	4
3.	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	4
4.	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6.	Якість оформлення роботи	2

Критерії оцінки правильності виконання письмових модульних контрольних завдань (чи усної відповіді на теоретичні питання)

№ з/п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	Кількість балів
1.	Студент в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання, виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість	20 балів
2.	Студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань, тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	15 балів
3.	Студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо. Або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	10 балів

4.	Студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання, тощо.	0 балів
----	--	---------

Максимальна кількість балів за усну відповідь - 20 балів

Якщо письмова робота відбувається у тестовій формі, студентам пропонуються тестові завдання у кількості 20 запитань.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

12. Список літератури

Базова:

1. Бевзенко С.П. Сучасна українська мова. Синтаксис: Навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : Вища школа, 2005. 270 с.
2. Вихованець І.Р. та ін. Граматика української мови. К. : Рад. школа, 1982. 206 с.
3. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник для студентів філологічних факультетів вищ. навч. закладів. К. : Либідь, 1993. 368 с.
4. Волох О.Т. та ін. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Вища школа, 1989. 334 с.
5. Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: Лабораторний практикум: Навч. посібн. для студ. філологічних факультетів ун-тів. К. : Вища школа, 1989. 254 с.
6. Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови : схеми і таблиці. 3-е вид. Чернівці : Рута, , 2003. 159 с.
7. Дудик П.С., Литовченко М.В. Сучасна українська мова: Завдання і вправи [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Академвидав, 2007. 264 с.
8. Загнітко А. Український синтаксис : науково-теоретичний і навчальний комплекс; навчальний посібник. Інститут змісту і методів навчання ДДУ. К.; 1996. Ч. I 201 с.; Ч. II. 240 с.

9. Загнітко А. Теоретична граматика української мови : Синтаксис. Донецьк : Дон НУ. 2001. 662 с.
10. Загнітко А.П. Теоретична граматика української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк : ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. 992 с.
11. Зинякова А.А. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис. Просте і просте ускладнене речення [Електронний ресурс] : методичні рекомендації для самостійної роботи студентів. Миколаїв : МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2016. 100 с.
12. Заборна М.С. Просте речення. Складні випадки аналізу: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. 85 с.
13. Іваницька Н.Л. Синтаксис простого речення. Складні випадки аналізу. К. : Вища школа, 1989. 63 с.
14. Історія української мови: Синтаксис / За заг. ред. А.П. Грищенка. К. : Наукова думка, 1983. 503 с.
15. Кадомцева Л.О. Українська мова: Синтаксис простого речення. К. : Вища школа, 1985.
16. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. К. : Вища школа, 1995. 312 с.
17. Кобилянська М.Ф., Гуйванюк Н.В. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис. Збірник вправ. К. : Вища школа, 1981. 200 с.
18. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: В 2 ч. К. : Рад. школа, 1972. Ч.2. 283 с.
19. Курс сучасної української літературної мови / За ред. Л.А. Булаховського. В 5-ти т. К. : Наукова думка, 1951. Т.2: Українська мова.
20. Ладоня І.О. Українська мова: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Вища школа, 2001. 158 с.
21. Лінгвістичний аналіз. Практикум: навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2005. 255 с.
22. Мойсієнко А.К., Арібжанова І.М., Коломийцева В.В. та ін. Сучасна українська літературна мова: підручник. К. : Знання, 2010. 373 с. Поточне оцінювання та самостійна робота (VI семестр) КР (2) Накопичувальні бали/сума T10 T11 T12 T13 T14 T15 T16 T17 100 400/100* 30 45 35 40 40 35 35 40
23. Москаленко Н.А., М.М. Фащенко, Ф.П. Смагленко. Сучасна українська літературна мова. Лексичний, фонетичний і граматичний аналіз: Навч. посібник для студ. філол. факультетів ун-тів. Київ – Одеса : Вища школа, 1980. 140 с.
24. Колоїз Ж.В. Малюга Н.М., Явір В.В. Сучасна українська літературна мова: Збірник завдань для лабораторних робіт [Текст] : Посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : Знання, 2006. 356с.
25. Ожоган В.М. Синтаксис української мови : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Освіта України, 2009. 332 с.
26. Олійник О.Б., Гребницький Г.М. Українська мова та література: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. К. : Кондор, 2006. 306 с.

27. Олійник О.Б. Сучасна українська мова [Електронний ресурс] : Опорні конспекти. К. : Кондор, 2008. 234 с.
28. Плиско К.М. Синтаксис української мови із системою орієнтирів для самостійного вивчення: Навч. посібник для студентів філологічних факультетів ун-тів та пед. ін-тів. Харків : Вид-во «Основа», 1992. 149 с.
29. Русская грамматика: В 2-х т. Т.2: Синтаксис / Под ред. В.В. Виноградова. М. : Высшая школа, 1980.
30. Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ: Навч. посібник для студ. вузів, що вивч. дисципліну «Сучасна українська мова мова» К. : Вища школа, 1995. 284 с.
31. Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ [Текст] : Навч. посібник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Вища школа, 2003. 287 с.
32. Плющ М.Я., Грипас Н.Я. Граматика української мови в таблицях [Текст] : Навч. посібник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів. К.: Вища школа, 2004. 167с.
33. Плющ М.Я. Системна організація граматичної будови української мови. Таблиці. Схеми: навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : Слово, 2015. 264 с.
34. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 843 с.
35. Синтаксичний аналіз тексту [Текст] // Лінгвістичний аналіз тексту : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І.М.Кочан. К., 2008. С. 286–314.
36. Слинько І.І. та ін. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання: Навч. посібник для студентів філол. факультетів пед. ін-тів. К. : Вища школа, 1994. 670 с.
37. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / За ред. І.К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1972. 515 с.
38. Сучасна українська мова. Синтаксис: Підручник для студ. факультету лінгвістики ун-тів / За ред. О.Д. Пономаріва. К.: Либідь, 1994. 256с.
39. Сучасна українська мова: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищ. навч. закладів / За ред. О.Д. Пономаріва. 3-тє вид., перероб. К. : Либідь, 2005. 488 с.
40. Сучасна українська літературна мова [Текст] : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / За ред. М.Я. Плющ. – 7-ме вид., стер. К. : Вища школа, 2009. 430 с.
41. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис [Текст] : Підручник для студентів вищ. навч. закладів. К. : Знання, 2010. 374 с.
42. Сучасна українська літературна мова. Вправи. Завдання: За творами Т.Г. Шевченка [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Г.М. Вокальчук, В.М. Мойсієнка. К. : Видавничий центр «Академія», 2016. 224 с.
43. Терлак З.М. Українська мова. Збірник вправ із синтаксису та пунктуації [Текст]. Львів : Світ, 1999. 224с.

44. Тимченко М.Ф. Сучасна українська мова. Синтаксис простого і складного речення (зразки повного синтаксичного розбору). Методичні рекомендації для студентів 3-4 курсів спец. «Українська мова і література» з усіма спеціалізаціями ДФН та ЗФН. Миколаїв, 2011. 48 с.
45. Тимченко М.Ф. Сучасна українська мова. Синтаксис простого і складного речення (зразки повного синтаксичного розбору). Методичні матеріали для студентів III-IV курсів спец. «Українська мова і література» з усіма спеціалізаціями денної та заочної форм навчання. Миколаїв, 2011. 48 с.
46. Тоцька Н.І. Українська пунктуація. Практикум: Навч. посібник для студ. філолог. факультетів ун-тів. К. : Вища школа, 1990. 160 с.
47. Ужченко В.Д. Сучасна українська мова. Збірник вправ і завдань: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Вища школа, 2006. 286 с.
48. Українська мова: Енциклопедія. Вид. 3-ге, випр. і доп. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана. 2007. 822 с.
49. Український правопис. Стереотипне видання. К. : Наук. думка, 1999. 240 с.
50. Шевчук С.В., Лобота Т.М. Сучасна українська літературна мова: Навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Арій, 2008. 384 с.
51. Шитик Л.В. Синтаксичний аналіз. Лінгвістичний аналіз. Практикум : навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К., 2013. С. 121–191.
52. Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Навч. посібник для студентів педагогічних навч. закладів. К. : Літера, 2000. 284 с.
53. Шкурятяна Н.Г. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навчальний посібник для студентів нефілологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : Вища школа, 2007. 823 с.
54. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів освіти. 2-ге вид., доп. К. : Академія, 2010. 408 с.
55. Ющук І.П. Українська мова: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів. 4-те вид. К. : Либідь, 2008. 640 с.

Додаткова:

1. Вихованець І. Р. Морфологічні категорії? Словотвірні? Чи граматичні міжрівневі? / Іван Вихованець // Актуальні проблеми українського словотвору / за ред. Василя Грещука. – Івано-Франківськ : Плай, 2002. – С. 13–18.
2. Глазова А.П. Українська пунктуація : Навчальний посібник. – Харків, Веста: Видавництво „Ранок”, 2004. – 252 с.
3. Джочка І.Ф. Сучасна українська літературна мова. Практична морфологія / Ірина Джочка, Оксана Ципердюк. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. – 588 с.
4. Дудик П.С. Просте ускладнене речення : [підручник] / П.С. Дудик. – Вінниця: ВДПУ, 2002. – 336 с.
5. Карпенко Ю. О. Ступені порівняння різних частин мови та їхні функції / Ю. О. Карпенко // Мовознавство. – 2010. – № 2–3. – С. 41–48.

6. Ковалик І. І. Теоретичні питання граматики // Ковалик І. І. Питання українського і слов'янського мовознавства : вибрані праці, ч. II / упор. З. Терлак / Іван Ковалик. – Львів ; Івано-Франківськ, 2008. – С. 82–109.
7. Кононенко І. В. Прикметник у слов'янських мовах : монографія / І. В. Кононенко. – К. : Видавничо-поліграф. центр „Київ. ун-т”, 2009. – 495 с.
8. Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови : Морфологія. – Вінниця : Поділля. – 2003. – 464 с.
9. Сімович В. Праці : у 2 т. / Василь Сімович. – Чернівці : Книги-XXI, 2005. Т. 1 : Мовознавство. Українська мова і правопис. Культура мови. Мова українських письменників. Історія мовознавства. Персоналії. Рецензії / упоряд. і передм. Л. О. Ткач. – 2005. – 520 с.
10. „Українська мова”. Енциклопедія / В.М. Русанівський, О.О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюк та ін. – К : Укр. енцикл., 2000. – 752 с.
11. Шевельов Ю. Нарис сучасної української літературної мови та інші лінгвістичні студії (1947–1953 рр.) / Юрій Шевельов. – К. : Темпора, 2012. – 446 с.